

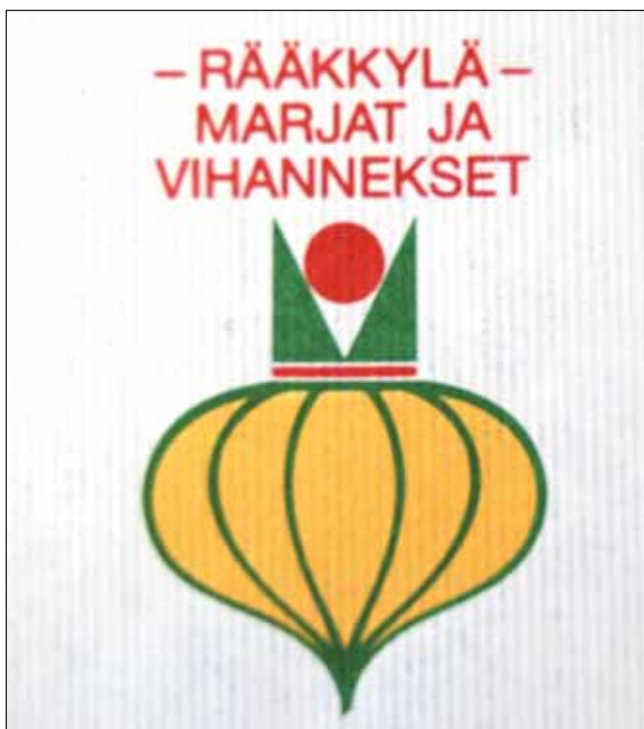
Rääkkylän herukkaviljelmät olivat täydessä tuotannossa 1970-luvun lopussa. Kuvassa ovat Reino ja Tuula Kervinen herukkapensaidensa keskellä. Reino Kervinen oli keskeisesti vaikuttamassa Rääkkylän kehittämiseen johtavaksi marjapitäjäksi. Kuva: Kervisten kotiarkisto.

Simanainen muistelee Rääkkylä - maan suurin mustaherukkapitäjä

□ Vihannesviljelyn ohella Rääkkylässä kehitettiin marjanviljelyä. Kun 1970-luvun lopulla Rääkkylään istutetut 250.000 mustaherukkapensasta olivat täydessä tuotoksessaan, Rääkkylä oli maamme suurin mustaherukkapitäjä.

Rinnan sipulinviljelyn Rääkkylässä aloitettiin marjan ja muiden vihannesten viljelyn kehittäminen tuossa 1970-luvun puoleen väliin tullessa. Yhteistyökumppaniksi saatiin Lappeenrannassa toimiva marjanjalostaja Chymos Oy. Rääkkylässä alettiin perustaa sopimusviljelyyn perustuvia herukkaviljelmiä. Varsin pian tuli viljelytoiminnan laajentamisen esteeksi marjankeräyksen järjestäminen. Saatiin tieto, että Englannissa on kehitetty marjanpoimintakone. Chymos vei sopimusviljelijöitään opintomatalle Englantiin. Rääkkylästä matkalle osallistuivat **Matti Tiittanen** ja **Reino Kervinen**.

Matkan tuloksena ensimmäinen herukkapuimuri hankittiin Englannista. Toinen puimuri voitiin jo hankkia kotimaasta, kun Pyhäselässä alettiin valmistaa Joonas-puimuria. Koneet hankki Rääkkylän herukka -niminen yhtiö. Herukan viljelyn laajentamisen teki mahdolliseksi marjapuimurien hankinta. Rääkkylän marjanviljelijäin ja Chymoksen väliseen sopimusviljelyyn perustuvat herukkaviljelmät olivat täydes-

Rääkkylä loi myönteistä kuntakuvaa erikoisviljelyllä 1980-luvulla. Kuntamarkkinointia varten painatettiin herukka- ja sipuliaisaisia tarroja, t-paitoja ja kirjekuoria.

sä tuotannossa vuosina 1978-79. Rääkkylässä oli mustaherukan viljelyalue tuolloin yli 60 hehtaaria. Herukkapensaita oli istutettu n. 250.000 kpl. Vuosituotanto oli n. 300.000 kg. Tiloja, joilla viljeltiin herukkaa, oli lähes 40. Tuolloin Rääkkylä oli Suomen suurin mustaherukkapitäjä. Rääkkylän esimerkistä ilomantsilaiset ryhtyivät suunnittelemaan herukanviljelyä. Sopimuspuimuriksi tuli Chymos Oy.

Viininkorjuuviikko

Konepoiminnassa, varsinkin

pensaiden ollessa pieniä, pensaiden alaoksille jäi poimimattomia marjoja käsin poimittavaksi. Marjanviljelijät saivat idean järjestää konepoiminnan loputtua viininkorjuuviikon, jonka aikana tarjotaan yleisölle marjojen poimintaa ja viikonvaihteessa juhliitaan satokauden päättymistä.

Ensimmäinen viininkorjuuviikko järjestettiin elokuussa 1980. Lehdessä ilmoitettiin itsepoimintamahdollisuudesta. Opastuspaikat marjatiloilta olivat Niemisesä Vuoniemen tienhaarassa ja kirkolla Ravintola Rustokor-

vassa. Marjanpoimijoita tuli noin 500.

Viikon päättäjätanssit olivat Kivisalmen lavalla perjantai-iltana ja lauantaina oli ravintola-ilta Rustokorvassa, jossa valittiin vuoden viininmaistaja. Ensimmäisen arvonimen saivat **Tuula** ja **Reino Kervinen**. Rääkkylä se ensimmäisenä paikkakuntana Pohjois-Karjalassa aloitti marjojen itsepoiminnan, joka nyt on hyvinkin yleistä.

Seuraavan satokauden viininmaistajat olivat **Kaija** ja **Reino Harinen**. Vuoden 1983 satokauden viininmaistajat olivat **Irja** ja **Matti Tiittanen**. Viininkorjuuviikot jatkuivat. Elokuussa 1986 sen ajan kuuluisin kokki, **Jaakko Kolmonen**, oli viininkorjuuviikon loppuna Rääkkylässä ja järjesti torilla marjojen käsittelyn ja muunkin ruuanlaiton opastusta.

Erikoisviljelyä, sipulia ja herukoita käytettiin Rääkkylässä kuntaimagoa luotaessa ja kuntamarkkinoinnissa. Rääkkylän S-marketin nimi oli jonkun aikaa "Sipuli" ja ravintolan nimi "Herukka." Elokuussa vuosina 1987 ja 1988 järjestettiin Joensuussa "Herukka ravit", jotka kunnanjohtaja oli avaamassa. Jonkun lähdön viittä loimitettiin "Herukka loimella." Hankittiin erikoisviljelyä esitteleviä paitoja, hattuja ja tarroja. Muistan, että T-paidassani luki "Marjat ja vihannekset Rääkkylästä".

Myöhemmin erikoisviljelijät monipuolistivat viljelyään, ottamalla tuotantoon uusia kasveja. Viljelyn laa-

jentumiselle oli ratkaisevaa esimerkin voima. Kun naapuri onnistui viljelyssään, se veti muitakin mukaan. Uusiksi viljelykasveiksi tulivat mansikka, porkkana, purjo ja kaali. Taidettiinpa punajuurenkin viljelyä kokeilla.

Käynnistämistoimenpiteiden jälkeen erikoiskasvien viljely Rääkkylässä tapahtui pitkälle omalla painolla. Kuntaa ei enää tarvittu kehitystyössä siinä määrin mukana kuin alkuaikoina. Kunnassa voitiinkin ryhtyä entistä enemmän kiinnittämään huomiota muiden elinkeinojen kehittämistoimenpiteisiin.

Biodynaamisen maustekasvien viljelyn ja luonnonkasvien keräilyn kokeilu

Rääkkylällä oli jo kymmenen vuoden kokemus erikoiskasvien viljelyssä. Saimme kuulla, että sveitsiläinen Vogel-yhtiö etsii sopimusviljelijöitä biodynaamiseen viljelykokeiluunsa useille maustekasveille ja luonnon kasvien kerääjiä. Suomeen oli perustettu Suomen Vogel Oy.

Yhtiön tavoitteena oli perustaa Suomeen maailmanlaajuisesti tunnetun Herbamaren terveysuolaa valmistava tehdas. Viljely käsitti muiden muassa seuraavia maustekasveja: selleri, purjosipuli, persilja, tinjami, rosmariini, rohtoliperi, basilika ja krassi. Kasveista on tarkoitus valmistaa terveysuolaa.

Maaseutusihteeri ja vihanneviljelijät ottivat yhteyttä Suomen Vogel Oy:n toimitusjohtaja **Kalevi Jääskeläiseen**. Neuvottelut johtivat tulokseen ja maustekasvien viljely saatiin alulle keväällä 1979 kymmenellä eri tilalla. Maaseutusihteerin opastuksella aloitettiin myös luonnon yrttien keräilytoiminta. Kunnan omistukseen siirtyneen entisen Rääkkylän meijerin toimitilat vuokrattiin mauste-

kasvien ja luonnonyrttien keräily- ja säilöntäpaikaksi.

Rääkkylän kunnan kutsusta Vogel yhtiön perustaja tohtori **Alfred Vogel** ja yhtiön sveitsiläisen tehtaan Bioforee Oy:n toimitusjohtaja **Emil Hirzel** vierailivat Rääkkylässä 13.6.1979. He tutustuivat Rääkkylässä alkaneeseen biodynaamiseen viljelyyn ja samalla entisen meijerin kiinteistöön, jota kunta oli esittänyt maustekasvien käsittelylaitoksen tiloiksi.

Alfred Vogel kertoi harastaneensa luonnonmukaisesti viljelyä ja tuotannollista toimintaa 50 vuotta. Pienestä alusta lähtenyt toiminta on nyt maailman laajuisia. Vogel yhtiöllä on viljelytoimintaa ja teollisuutta ympäri Eurooppaa. Tytäryrityksiä yhtiöllä on kaikissa maissa sekä lisäksi USA:ssa, Etelä-Amerikassa, Kanadassa ja Australiasa. Suomeen perustetun tytäryhtiön toimesta on tarkoitus tuottaa Skandinavian markkinoille myytävä yrttisuola ja muitakin tuotteita.

Rääkkylässä tarjottiin vierailulle erikoisateria. Pöydässä ei ollut lihaa eikä kalaa, vain leipää, vihanneksia ja tuoreempia monessa eri muodossa.

Muistan, kuinka meijerin tiloihin tuotiin suurehkoja muovialtaita ja syksyllä niihin ryhdyttiin säilömään maustekasvisatoa ja kerättyä luonnonkasveja. Jostain syystä, joka ei minulle selvinnyt, miksi hyvin käyntiin lähtenyt viljelytoiminta ja luonnonyrttien keräily hiipui ja terveysuolalan valmistus ei alkanutkaan Rääkkylässä. Jospa joku tuolin viljelijänä ja keräilijänä toiminut ottaisi yhteyttä minuun, jotta saataisiin tämäkin Rääkkylän erikoiskasviviljelyyn liittyvä toiminta ylösantua ja nuoremmille kuntalaisillemme kerrotuksi.

Ilkka Simanainen
joulukuu 2012